

Høringsnotat Byrådsmøte 27.2.13. om Mangfoldets muligheter - om OXLO, Oslo Extra Large

Takk for denne muligheten til å legge fram MiAs syn på Mangfoldets muligheter i Oslo kommune.

For de som vil følge med i dokumentet, henviser jeg til sidenummer og overskrifter.

Styrket prioritering av norskopplæring

s.4.: Det er viktig at kommunen tar kontakt med Staten for å få en høyere prioritering av norskopplæring. MiA vil gjerne understreke at det bør være et styrket fokus på fagnorskopplæring som er knyttet til arbeidslivet. Dette medfører også en raskere og bedre integrering i arbeidslivet.

Det som kjennetegner en god fagnorskopplæring er:

- Tilpasning til arbeidslivets krav, og **aktiv dialog** med praksisplass
- Tilpasning til ulike yrker og fagopplæringer
- Utstrakt fokus på muntlig aktivisering og å uttrykke seg muntlig
- Bruk av multiple metoder for læring og egenaktivering
- Fokus på å **mobilisere deltakernes egenmotivasjon** for å bli bedre i norsk og derigjennom skaffe seg et arbeid, og praktisk veiledning og støtte i jobbsøk.

Det sistnevnte vil også forebygge den nevnte "innlåsingeffekten".

Bydel Grünerløkka, der MiA har praktisert dette konseptet i snart 4 år, har et av landets beste resultater for deltakere i Introduksjonsprogram, som viser at dette virker. (80 %). Det samme konseptet, med enda mer fokus på motivasjon, prøves nå ut på Kvalifiseringsprogram (foreløpig 8 mnd.), med gode resultater så langt.

Det er viktig, som Byrådet skriver, å satse på skole og utdanning, og her må vi ikke glemme at flere innvanderorganisasjoner de seinere årene har gjort en stor innsats som har gitt resultater, blant annet Multikulturelt Initiativ og Ressursnettverk (MIR), som har mobilisert mange minoritetsforeldre til å engasjere seg i barnas skolegang. Samtidig har testene i Oslo-skolene blitt kritisert for å ta ut en del av de svakeste elevene når testene foretas, så det er grunn til å lese resultatene med en viss nedkjølt optimisme.

s.8. Voksenopplæring i norsk språk

Byrådet skriver om endringen fra elever med rettigheter til gratis undervisning til **betalende elever**, som i dag utgjør 55 % av elevgrunnet i norsk i voksenopplæringen. Arbeidstakere fra Europa får som kjent ikke rett til gratis norskundervisning, og dette gjør at mange ikke får en startpakke for arbeidsliv og integrering som er helt nødvendig.

MiA ser det som en potensiell utfordring på lengre sikt at mange innvandrere i dag må betale for egen norskopplæring. Vi har grunn til å anta at mange vil nedprioritere norskopplæring dersom de får et jobbtilbud. På lengre sikt kan dette resultere i at arbeidsgivere må ta en større del av den grunnleggende norskopplæringen, og det kan bli utfordringer ved omstillinger i virksomhetene fordi de fleste vil ha et vokabular og et språk som er tilpasset den stillingen de ble ansatt i.

Det kan også gjøre det mer utfordrende å ta videre utdanning, og tilpasse seg kravene i dagens fleksible arbeidsmarked. Dette er heller ikke heldig i forhold til at mange i denne gruppen er foreldre, og som Byrådet viser til, trenger flere minoritetsbarn tilleggsundervisning i norsk når de starter på skole (70%). MiA ser svært positivt på at det er lagt inn midler til lavterskeltilbud som en del av kvalifiseringsprogram, og det er naturlig at man også i disse programmene prioriterer fagnorskundervisning (slik det er skissert ovenfor) for de som har behov for det.

Når det gjelder punktet om karriereutvikling under "Arbeid", på s. 5, er det å tilføye at innvandrere generelt starter på et lavere nivå i arbeidslivet, og karriereutviklingen bør derfor være brattere enn nordmenns. Det er likevel et godt stykke igjen til at innvandrerbefolkningen er representert forholdsmessig likt på mellomleder- og ledernivå, og derfor er det positivt at Oslo kommune fortsetter sine kurs for potensielle lederemner med minoritetsbakgrunn.

Her vil vi anbefale at kommunen også vurderer andre tiltak som egne mentorordninger og lignende for å fremme en ønsket utvikling på dette området. MiA har erfaring med å bidra til mentorordninger i flere private virksomheter, og kan gjerne komme med innspill til dette.

Vi etterlyser også et sterkere fokus på å få flere lærere med minoritetsbakgrunn inn i Oslo-skolen, både fordi dette økte mangfoldet av lærere kan være positivt i form av å representere en tilleggskunnskap, og de kan fungere som rollemodeller. Mulighetssiden er at flere innvandrere som kommer til Norge har lærerutdanning og erfaring fra sine hjemland. Hva kan man gjøre for at disse kan nytte sin pedagogiske kompetanse i skoleverket istedenfor primært innen barnehager, SFO og pleie- og omsorg? I tillegg er utdanning og arbeidserfaring ferskvare, og i dag går mye kunnskap tapt over tid, om den ikke omsettes for å anvendes aktivt i norsk arbeidsliv.

Siden flere unge med minoritetsbakgrunn nå velger ingeniørfag, ligger det her en mulighet for kommunens etater i å inngå et samarbeid om profilering ved ingeniørskoler, for eksempel ved karrieredager og lignende. Flere større arbeidsgivere gjennomfører dette i dag.

EMI og OXLO

På side 15 nevnes det at EMI utgjør en viktig samhandlingsarena - dette synspunktet støtter vi helhjertet. Samtidig som EMI gjør en god jobb i å spre kompetanse til innvandrerorganisasjoner, ser vi også muligheter for at kommunens etater kunne delta mer aktivt i en del av tiltakene, og dermed dra nytte av innvandrerorganisasjonenes kunnskaper og kompetanse. Det vil i årene som kommer, gitt at den stipulerte befolkningsutviklingen fortsetter, være viktig å styrke denne plattformen for samhandling og samarbeid.

Nordisk forum og nordisk perspektiv - hva er viktig i årene framover:

MiA har tatt initiativ til å dele gode erfaringer med samarbeidspartnere i de nordiske land gjennom Nordisk Forum. Dette arbeidet vil fortsette, og vi oppfordrer Oslo kommune til å ta i bruk denne kanalen i året som kommer også.

Det er feks en rekke likhetstrekk mellom integrerings- og kvalifiseringsprogram for innvandrere i de nordiske land, og endel ulikheter som kan gi økt måloppnåelse, feks at flere tiltak legges ut til de enkelte arbeidsgiverene.

Sverige, som har formannskapet i 2013, legger vekt på å fram læring på arbeidsplass som en prioritering for dette året.

Dette initiativet omfatter både unge og voksne som skal gis mulighet for tilpasset utdanning lagt til arbeidsplass, og som fører til jobb. Målet er å utvikle kvaliteten på læring på arbeidsplassen og dermed gjøre overgangen til arbeidsmarkedet lettere, samt å nå nye elevgrupper. Det understrekes også at “Arbete och utbildning är den bästa vägen för att integrera nyanlända nordbor i samhället” I tillegg kommer Sverige til “ att lyfta fram språkets betydelse för integrationen.”

Oversikt over vurdering og godkjenning av realkompetanse og utdanning

På s. 23 stadfester Byrådet at det er viktig å få samlet en oversikt over vurdering av realkompetanse og godkjenning av utenlandsk utdanning. Dette er et synspunkt vi stiller oss bak, og det samsvarer med våre erfaringer fra samarbeid med flere arbeidsgivere og jobbsøkere i Oslo-området. Dette bør legges ut på en lett tilgjengelig nettside - og ikke gjemmes bak mange faner i Oslo kommunes side! Det er også viktig at det formidles på en lett tilgjengelig måte for alle Oslos arbeidsgivere og jobbsøkere.

s. 25, Kap. 4 Byrådets tiltak

Vi ser positivt på at Byrådet tar til orde for demokratibyggning: Legge til rette for at minoritetsbefolkningen kan engasjere seg i demokratiske fora og prosesser. Her vil vi gjerne føye til at det er viktig å **få mer medvirkning fra innvandrerbefolkningen i byens planprosesser i årene som kommer**, jf. en stipulert befolkningsøkning og økning av innvandrerbefolkningen. Ifølge Plan og bygningsloven (2008) skal det legges vekt på medvirkning fra alle berørte og interesserte parter i planprosesser. Dette kan også gi et bedre resultat av planprosessene, i form av et bredere beslutningsgrunnlag.

I tillegg kan det medføre et sterkere engasjement og interesse for å delta i **andre** demokratiske prosesser. Det har mellom annet kommet fram at det er et underskudd i forhold til valgdeltakelse innen en del innvandrergrupper, for eksempel fra Øst Europa. Innenfor planleggingsfeltet finnes det i dag etablerte ordninger for funksjonshemmede, eldre og unge, som er sikret uttalerett, og det er også viktig å sikre innvandrere en stemme i plan og utviklingsprosesser i byens områder. Her finnes det noen gode eksempler fra Groruddalen, for eksempel Sletteløkka, men det trengs en mye mer fokusert og **gjennomgripende satsing** på dette i årene framover!

Miljøverndepartementet vil komme med en ny veileder der dette perspektivet vektlegges i løpet av 2013.

Vi etterlyser også en spesifisering av hva Byrådet legger i "nødvendige tiltak" på s.25, for at kommunens ansatte skal gjenspeile mangfoldet i byens befolkning på alle nivåer ..

s.26 Arbeid

MiA mener at det er nødvendig å styrke arbeidsplassen som læringsarena - både knyttet til fagnorsk og muligheter for fagopplæring innen for eksempel barnehage og pleie- og omsorg, som vil ha stort behov for flere ansatte i tiden som kommer. I tillegg bør man tenke i retning av å motivere til videreutdanning for ansatte med minoritetsbakgrunn for å stimulere en positiv karriereutvikling.

I henhold til voksenopplæringslovens paragraf 3,5, er det åpning for å ta fagutdanning basert på 5 års yrkeserfaring. MiA har erfart at dette fungerer svært positivt, både innen renhold og vedlikehold, barnehagesektoren og innen pleie- og omsorgsarbeid. Med interne fagnorsk kurs har mange fått komplementert sine erfaringer og gått opp til teoretiske og praktiske prøver **mens** de har vært i arbeid.

Slike ordninger bør tilrettelegges i større grad både i privat og offentlig sektor. Det bør også legges til rette for flere fagnorsk kurs på arbeidsplassen. Her kan man bygge på de gode erfaringene og modellene som finnes, for å sikre at virksomhetene kan beholde og videreutvikle arbeidskraft med bakgrunn fra ulike land.

MiA har flere års erfaring med kombinasjonen av norsk- og fagopplæring i bedriftenes internopplæring. Dette gjelder også opplæring av ledere og tillitsvalgte for å styrke tilpasningen og utvikle mulighetene for minoritetspråklige ansatte på arbeidsplassene.

Likestilling og sivile rettigheter

Her er det mange gode forslag, og MiA ser det som viktig å satse på å styrke foreldrerepresentasjonen fra minoritetsforeldre i skolen.

Sivilsamfunn, idretts-og foreningsliv

MiA støtter at det er viktig å stille rimelige lokaler til disposisjon for innvandrersamfunn og organisasjoner for å fremme økt aktivitet og samarbeid med andre organisasjoner og informasjonsarbeid om det norske samfunnet.

Det er også viktig at eksisterende idrettsforeninger og fora for aktiviteter legger til rette for inkludering, slik at flere organisasjoner evner å tiltrekke seg innvandrerbefolkningen, for eksempel lokale svømmeklubber og musikkorps.

Til slutt vil vi gjerne si at det er svært positivt at rapporteringen av tiltakene i denne planen vil inngå i byrådets **årsberetning**.

Takk for oppmerksomheten, og lykke til med gjennomføringen av tiltakene!